

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام

دفتر توسعه آموزش دانشکده پرستاری و مامایی

طرح درس دوره (Course Plan)

روش شناسی و نقد پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری

<p>نام درس: نقد پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری</p> <p>* رشته و مقطع تحصیلی: دکترای پرستاری، ترم یک</p> <p>* تعداد واحد: 3/5 واحد</p> <p>نوع واحد: نظری (3 واحد معادل 51 ساعت) – عملی (0/5 واحد معادل 17 ساعت)</p> <p>* پیش نیاز: -</p> <p>* گروه آموزشی: پرستاری</p> <p>* دانشکده: پرستاری و مامایی</p> <p>* محل برگزاری: دانشکده پرستاری و مامایی کلاس تحصیلات تکمیلی</p> <p>* روز و ساعت برگزاری:</p>
<p>مسئول درس: دکتر آرمان آزادی</p> <p>آدرس دفتر: دانشکده پرستاری و مامایی، دفتر معاون آموزشی دانشکده</p> <p>Email: azadi.arman@gmail.com</p>
<p>مدرسین: دکتر معصومه شوهانی (چهارشنبه ساعت 10-12)، دکتر حمید تقی نژاد، دکتر آزادی</p> <p>Email: msh282000@gmail.com</p>
<p>هدف کلی: شناخت پژوهش های کمی و کیفی و متداول</p>
<p>رئوس مطالب:</p> <p>1-مروری بر مباحث تحقیقات در نظام سلامت و چالش های مرتبط</p> <p>2-پژوهش کمی:</p> <ul style="list-style-type: none">
• اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش کمی، تبیین روش های پژوهش کمی
• انواع تقسیمات پژوهش کمی (توصیفی- تحلیلی) و ویژگی های آن: همبستگی (correlational)، مطالعه موردی، مورد شاهدی، مقطعی، طولی؛ تجربی شامل شبه، نیمه و تمام (quasi, semi, pure experimental)؛ کارآزمایی های کنترل شده تصادفی، کارآزمایی در عرصه، همگروهی، فراتحلیلی (meta- analysis)، طرح های (designs) مناسب برای انواع تحقیقات کمی
• روش های جمع آوری داده های کمی

- روایی و پایایی ابزار روش های نمونه گیری، انواع تورش
- جامعه و محیط اخلاق در پژوهش
- تجزیه و تحلیل و جمع بندی (aggregating) داده های کمی
- کاربرد نتایج پژوهش در عمل (research utilization) و عملکرد مبتنی بر شواهد

3- پژوهش کیفی

- اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش کیفی
- خصوصیات تحقیقات کیفی، تعاریف، اجزای تحقیقات کیفی
- تبیین روش های پژوهش کیفی شامل: پدیده شناسی، قوم نگاری، تاریخی، نظریه پایه، مطالعه موردی، تحقیق عملی، تحلیل محتوا، انواع مطالعات مروری (تحلیل مفهوم، نظامدار، یکپارچه و انتقادی)، آنالیز گفتمان (discourse analysis)
- نمونه گیری (انتخاب شرکت کنندگان)
- روش جمع آوری داده ها: مصاحبه فردی، بحث گروهی متمرکز، مشاهده
- اعتبار و پایایی
- روند جمع بندی (aggregating) و تحلیل داده ها
- مثلث سازی (triangulation)، انواع، مزایا و معایب و کاربرد

4- روش های نقد در پژوهش های پرستاری

- نقد پژوهش های کمی از نظر: وضوح مفاهیم و گام های پژوهش، مقایسه و تحلیل و ارزشیابی، موضوع و تعریف واژه ها؛ اهداف، سوال، فرضیه ها؛ جامعه پژوهش و نمونه گیری؛ ابزار، اعتبار و پایایی، تورش؛ جمع آوری داده ها؛ تجزیه و تحلیل داده ها و گسترش مفهوم؛ مزایا و محدودیت ها؛ ملاحظات اخلاقی؛ اصول نگارش
- نقد پژوهش های کیفی از نظر: توصیف واضح (descriptive vividness)، تناسب و دقت روش شناسی (methodological congruence/rigor)، دقت تحلیلی (analytical preciseness)، پیوند نظری (theoretical connectedness) و ارتباط داشتن (relevance)
- نقد پژوهش های کیفی از نظر شناسایی پدیده مورد نظر
- نقد پژوهش های کیفی از نظر سوال اصلی پژوهش، اهداف، جامعه، نمونه و نمونه گیری (روند انتخاب شرکت کنندگان)
- نقد پژوهش های کیفی از نظر اعتبار و پایایی داده ها
- نقد پژوهش های کیفی از نظر جمع آوری داده ها
- نقد پژوهش های کیفی از نظر تجزیه و تحلیل داده ها و گسترش و ایجاد مفهوم و مفاهیم اصلی
- نقد پژوهش های کیفی از نظر مزایا و محدودیت ها
- نقد پژوهش های کیفی از نظر ملاحظات اخلاقی

• نقد پژوهش های کیفی از نظر نگارش یافته ها

-مطالعات ترکیبی و مروری

- چالش های نقد مطالعات

17 ساعت عملی:

الف- دانشجو موظف است با نظارت اساتید درس تعدادی مقاله و رساله که از روش های مختلف پژوهش استفاده کرده اند، مورد بررسی قرار داده و با توجه به معیار های نقد پژوهش دلایل خود را به طور دقیق و مستند از مقاله استخراج و در کلاس گزارش نماید، و در انتها به صورت مکتوب به اساتید تحویل دهد.

ب- دانشجو موظف است، در طول ارائه درس همراه و همگام با اساتید ، با انتخاب یک عنوان تحقیق کیفی، مراحل تدوین یک پروپوزال کیفی را تمرین نماید. دانشجو موظف است تمام مراحل طراحی و نوشتن پروپوزال را تا پایان ترم به اتمام برساند و در آخرین جلسه کلاس در حضور اساتید در کلاس گزارش نماید.

توجه:

-کلیه تکالیف با نظارت گروه مدرسین می باشد.

- در صورتی که دانشجویی مایل به ثبت و اجرای پروپوزال خود باشد حقوق کلیه مدرسین در آن محفوظ می باشد.

منابع اصلی درس (جدید ترین چاپ)

1. Keele R. Nursing research and evidence-based practice: ten steps to success. Jones and Bartlett publisher,
2. Nieswiadomy RM. Foundation of nursing research. Pearson, fifth edition,
3. Newell R, Burnard P. Research for evidence based practice. Blackwell publishing, .
4. Polit D, Beck CH. Essentials of nursing research, Lippincott, Philadelphia, 2014
5. Burns. N, Grove S. The practice of nursing research- Conduct critique, and utilization, 6th ed. Saunders, Philadelphia,

کتاب و مقالات معتبر و به روز مربوطه

Top Six Books on Qualitative Research

- Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches by John W. Creswell
- Qualitative Inquiry Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches by John W. Creswell
- Qualitative Research and Evaluation Methods Qualitative Research & Evaluation Methods by Michael Quinn Patton

- The Coding Manual The Coding Manual for Qualitative Researchers by Johnny Saldaña
- Sharan Merriam Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation by Sharan B. Merriam
- The Sage Handbook The SAGE Handbook of Qualitative Research Edited by Norman K. Denzin and Yvonna S. Lincoln
- Strauss , A. ... Qualitative analysis for social scientists , Cambridge, university press

برخی از لینک های پیشنهادی

International Journal of Qualitative Methods

<http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/IJQM>

International Institute for Qualitative Methodology

<http://www.iiqm.ualberta.ca>

<http://www.systematicreviewsjournal.com> مجله مرور سیستماتیک

<http://qim.cochrane.org/supplemental-handbook-guidance> راهنمای نقد مطالعه کیفی – کوکران

شیوه تدریس:

سخنرانی تعاملی، پرسش و پاسخ؛ تمرین و حل مساله؛ کار گروهی، ارائه فعالیت ها و نقد دانشجویان با مطالعه مباحث مربوطه از قبل به صورت فعال در بحث ها شرکت نموده و در پایان هر مبحث نتیجه گیری صورت خواهد گرفت.

روش ارزشیابی دانشجو:

امتیاز به نمره	فعالیت	مطالعات کمی	3 واحد
1	مشارکت فعال در بحث (مطالعه مقالات مرتبط) در هر جلسه	مطالعات کمی	بخش نظری
3	ارائه رویکرد مختلف طراحی مطالعه کمی		
2	مشارکت فعال در بحث (مطالعه مقالات مرتبط) در هر جلسه	مطالعات کیفی	
4	نقد پروپوزال پژوهشهای کیفی (مکتوب)		
2	نقد مقالات کمی و کیفی (مکتوب)		
12 نمره			

بخش عملی

امتیاز	فعالیت	0/5 واحد
2	طراحی و ارائه پروپوزال کیفی با حضور اساتید	بخش عملی

2	مشارکت در نقد پروپوزال های ارائه شده توسط سایر دانشجویان	
4	نگارش مقاله مروری	
8 نمره		
<p style="text-align: right;">مقررات و نحوه برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو:</p> <p>- حضور در تمامی جلسات الزامی است و در مورد غیبت از قوانین و مقررات آموزشی دانشکده تبعیت خواهد شد.</p> <p>* از شیوه های یادگیری فراگیر-محور در آموزش این درس استفاده می شود از این رو حضور فعال و شرکت در بحث های گروهی و ارائه پروژه ها گام به گام و به موقع در طول ترم از اهمیت خاصی برخوردار است. ارائه دیرتر از زمان تعیین شده منجر به کسر نمره می شود.</p>		

فهرست محتوا و ترتیب ارائه درس

روش شناسی و نقد پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری

*. نیمسال دوم سال تحصیلی 1404-1405

جلسه	تاریخ و ساعت	عنوان	مدرسین
1	چهارشنبه ساعت 10-12	معرفی طرح درس، انتظارات، تکالیف، شیوه تدریس، ارزشیابی	گروه مدرسین
2	12/6/	مروری بر مباحث تحقیقات در نظام سلامت و چالش های مرتبط پژوهش کمی؛ اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش کمی	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر شوهانی)
3		انواع تقسیمات پژوهش کمی (توصیفی- تحلیلی) و ویژگی های آن: مطالعات همبستگی و مقطعی و نقد آنها	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر حمید تقی نژاد)
4		مطالعات تجربی: نیم، تمام (quasi, semi, experimental pure)، کارآزمایی های کنترل شده تصادفی، -کارآزمایی در عرصه و نقد آنها	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر آزادی)
5	12/13/	مطالعات همگروهی- مطالعات مورد شاهد-طولی و نقد آنها	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر شوهانی)
6		مرور سیستماتیک و فراتحلیل و نقد آن	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر تقی نژاد)
7		- روش های جمع آوری داده های کمی - روایی و پایایی ابزار روش های نمونه گیری، انواع تورش	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر آزادی)
8		جامعه و محیط پژوهش، اخلاق در پژوهش، تجزیه و تحلیل و جمع بندی، کاربرد نتایج در عمل	ارائه توسط دانشجویان: (استاد مربوطه: دکتر آزادی)
9	12/20/	اهمیت، فلسفه و دیدگاه پژوهش کیفی، خصوصیات تحقیق کیفی، تعاریف و اجزا	دکتر شوهانی
10		طراحی و نقد مطالعات پدیدار شناسی	دکتر آزادی
11		طراحی و نقد مطالعات قوم نگاری	دکتر تقی نژاد

دکتر شوهانی	طراحی و نقد مطالعات تاریخی	/12/27	12
دکتر آزادی	طراحی و نقد تحقیق عملکردی		13
دکتر تقی نژاد	طراحی و نقد نظریه پایه (گراندد تئوری)		14
دکتر شوهانی	طراحی و نقد تحلیل محتوا	1405/1/19	15
دکتر آزادی	متاسنتر		16
دکتر تقی نژاد	طراحی و نقد آنالیز گفتمان-نگارش یافته های کیفی		17
دکتر آزادی	انواع مطالعات مروری (تحلیل مفهوم، نظامدار، یکپارچه و انتقادی		18
دکتر آزادی	- شناسایی پدیده مورد نظر در مطالعات کیفی؛ سوال اصلی پژوهش، اهداف؛ جامعه؛ نمونه و نمونه گیری		19
دکتر شوهانی	-روش جمع آوری داده ها در مطالعات کیفی: مصاحبه فردی، گروهی، مشاهده،	/1/26	20
دکتر آزادی	- اعتبار و پایایی -روند جمع بندی (aggregating) و تحلیل داده های کیفی		21
دکتر تقی نژاد	- مثلث سازی (triangulation) -نگارش یافته های کیفی		22
	ارائه نقد مقالات بوسیله دانشجویان		23
	ارائه نقد مقالات بوسیله دانشجویان		24
	ارائه نقد مقالات بوسیله دانشجویان		25
	ارائه نقد مقالات بوسیله دانشجویان		26
گروه مدرسین	گزارش نهایی دانشجویان	چهارشنبه 10-12	27
گروه مدرسین	گزارش نهایی دانشجویان	سه شنبه 10-12	28
گروه مدرسین	گزارش نهایی دانشجویان	سه شنبه 14-16	29
گروه مدرسین	گزارش نهایی دانشجویان	سه شنبه 10-12	30